

Citeerwijze van dit artikel:

Jos Mevissen, 'Decentraal beleid vereist (betere) decentrale kennis', *bso* 2012, april-juni,

DOI: 10.5553/Beleidsonderzoek.000007

DOI: 10.5553/Beleidsonderzoek.000007

Decentraal beleid vereist (betere) decentrale kennis

Jos Mevissen

De vraag 'Voor wie moeten de uitkomsten van dit onderzoek straks bruikbaar zijn?' wordt te weinig ter discussie gesteld. De onderzoeker richt zich vanzelfsprekend op zijn opdrachtgever en financier; die moet tevreden zijn met het eindresultaat. De opdrachtgever dient met het onderzoek doorgaans zijn of haar eigen doelen. Van beleidsonderzoek dat landelijk geëntameerd wordt, zijn de data vaak niet regionaal uit te splitsen en zijn uitkomsten niet zonder meer vertaalbaar naar of toepasbaar op lokaal of regionaal niveau. Dat is vooral een probleem wanneer het beleid waarop het onderzoek zich richt, juist op decentraal niveau geïmplementeerd en uitgevoerd moet worden.

Niet alleen de aandacht voor de bruikbaarheid, maar ook voor de overdracht van kennis uit onderzoek naar andere stakeholders dan de opdrachtgever is beperkt. Dit probleem is al oud, maar actueler dan ooit nu beleid steeds meer wordt gedecentraliseerd en beleidsvelden sterk met elkaar verweven zijn geraakt. Wat betekent decentralisatie van beleid voor beleidsinformatie, en dus ook voor beleidsonderzoek?

Decentralisatie van beleid

Beleid wordt door de rijksoverheid steeds meer gedecentraliseerd. Dat wil zeggen: er wordt steeds meer overgelaten aan decentrale partijen; daar weet men, zo is de achterliggende gedachte, hoe wet- en regelgeving het best vertaald kan worden naar de lokale situatie. Met name gemeenten krijgen er vele wettelijke taken bij op beleidsterreinen als zorg, welzijn, sociale zekerheid en arbeidsmarkt. De beleidsvragen die daar spelen, hebben vooral betrekking op de vormgeving van de uitvoeringspraktijk: hoe organiseer ik de uitvoering, hoe doe ik dat zo kosteneffectief mogelijk, welke partijen betrek ik daarbij en in welke rol wil ik als gemeente optreden?

Het onderzoek dat door met name ministeries wordt opgezet rond wet- en regelgeving, moet zicht bieden op de veranderingen die zich daardoor voordoen.

beleidsveld te rekenen zijn. Op uitvoerend niveau wordt bovendien de klacht gehoord dat te weinig tijd wordt gegund om nieuw beleid vorm te geven. In een dergelijke situatie gaat men niet ook nog eens in stapels rapporten en op websites zoeken naar informatie die misschien behulpzaam zou kunnen zijn bij de taken waarvoor men zich gesteld ziet.

Betwijfeld moet dan ook worden of er decentraal tijdig voldoende toegang is tot voor beleidsimplementatie relevante informatie, als die er al is.

Conclusie

Decentralisatie van beleid vraagt om meer belangstelling voor beleidsinformatie die (ook) decentraal relevant is. Dat begint met het meer aandacht besteden aan kennisvragen die decentraal leven bij het entameren van centraal onderzoek. Het eindigt bij het voor die decentrale stakeholders beter toegankelijk maken van relevante kennis, zodat beschikbare kennis niet of suboptimaal gebruikt wordt. Er is geen discussie over dat op kennis gebaseerd beleid belangrijk is (zie onder andere de actuele aandacht voor evidence based policy). Het moet even vanzelfsprekend worden dat beleidsimplementatie en -uitvoering ook zoveel mogelijk op kennis gebaseerd zijn.

Hoe aan kennis voor decentraal beleid te komen?

Is dit het probleem van stakeholders, zoals gemeenten, samenwerkingsverbanden, belangenorganisaties, dat zij zelf maar moeten zien op te lossen? Sommige stakeholders kunnen dit inderdaad zelf. Vakbonden, brancheorganisaties, grotere gemeenten, samenwerkingsverbanden van gemeenten en provincies hebben met eigen onderzoeksafdelingen of -bureaus meestal voldoende capaciteit om relevante informatie uit onderzoek op te sporen en te interpreteren voor en te verspreiden onder de achterban. Daarnaast zijn er ook wel andere initiatieven: de zogenaamde transitiebureaus 'Begeleiding van de AWBZ naar de Wmo' en 'Wet werken naar vermogen' zijn voorbeelden waarbij de rijksoverheid (in samenwerking met de VNG) nadrukkelijk een rol op zich neemt om gemeenten te helpen, onder andere door het verspreiden van goede voorbeelden. Hun activiteiten zijn gefocust op de kern van het betreffende beleid, minder op de samenhang met andere beleidsvelden. Die transitiebureaus bestaan bovendien niet op alle beleidsterreinen die in verandering zijn. Andere voorbeelden zijn de mede door de overheid gesubsidieerde kennisinstellingen die deels een kennisoverdrachtsfunctie hebben, en een initiatief van de Raad voor Werk en Inkomen, inmiddels overgenomen door UWV vanwege de opheffing van de RWI, om regionale en sectorale arbeidsmarktinformatie beschikbaar te gaan stellen.

Dit alles neemt niet weg dat veel kleinere of over minder middelen beschikkende stakeholders, zoals het gros van de gemeenten en veel brancheorganisaties, hun eigen kennisboontjes moeten doppen. De redenen daarvoor kunnen heel verschillend zijn: omdat er geen centrale actor is die er een direct belang bij heeft, maar ook bijvoorbeeld omdat de centrale overheid ervoor zal waken om met het aanbieden van voor de vormgeving van decentraal beleid relevante informatie het principe van de beleidsautonomie van gemeenten te ondergraven.

